

matic și burinul) și tehnici de cioplire (cea levalloisiană), după cum și câteva considerații cu privire la trecerea de la musterian la paleoliticul superior. În această problemă, materialele care au stat la baza lucrării au permis autorului să conchidă că între musterian și paleoliticul superior se observă o legătură succesivă neîntreruptă, fapt stabilit și în multe alte zone.

Pe baza unor materiale puțin numeroase dar deosebit de interesante, care cuprind o epocă lungă din istoria societății, autorul a reușit să reia și să discute o serie de probleme în cercetarea paleoliticului, aducând o contribuție reală la cunoașterea răspândirii primilor locuitori în zona studiată.

Maria Bilitir

Jan Filip, *Manuel Encyclopédique de Préhistoire et Protohistoire Européenne*, vol. I [A—K], Praga Academia. Edition de l'Académie Tchécoslovaque des Sciences, 1966, 664 p., cu numeroase fig. în text, + XL pl. în afară de text.

Vol. II [L—Z], Praga, 1969, p. 665—1 756, cu numeroase fig. în text și pl. XLI—XCII în afară de text.

În anul 1969 a ieșit de sub teacurile Editurii Academice cehoslovace de științe din Praga, volumul al II-lea și ultimul al unei enciclopedii intitulată *Manuel Encyclopédique de Préhistoire et Protohistoire Européenne*.

Publicația menționată mai sus este condusă de către academicianul Jan Filip, profesor la Universitatea din Praga și directorul Institutului de arheologie al Academiei cehoslovace de științe.

Pornind de la faptul că cercetările arheologice au cunoscut mai ales în anii de după cel de-al doilea război mondial o vertiginoasă dezvoltare, de pe urma căreia au fost scoase la lumină noi documente privind cultura materială a diferitelor populații din Europa, autorul își propune ca aceste cuceriri științifice să fie aduse la cunoștința celor interesați prin scurte, dar dense articole, scrise de către cercetătorii cei mai indicați din țările respective, de preferință chiar de către descoperitori. Aranjarea lor în ordine alfabetică în cadrul Enciclopediei și ilustrarea cu materialul documentar strict necesar, desene sau fotografii, la care se adaugă o scurtă informare bibliografică, asigură pe cititor cu o documentare rapidă și competentă a problemei urmărite.

Sînt vrednice de reținut și semnalat unele inovații ce au fost introduse în această Enci-

clopedie, spre deosebire de altele similare. Este vorba de menționarea numelor de țări, precum și a localităților mai importante, capitalele diferitelor țări și orașele-centre culturale, sub care sînt pomenite toate instituțiile culturale, începînd cu cele universitare și sfîrșind cu cele muzeale. Cu această ocazie se dau și scurte, dar foarte prețioase informații cu privire la organizarea, conținutul, istoricul și personalul acelei instituții. Tot aici se menționează și publicațiile periodice, revistele, cu indicarea anilor de apariție. Dar inovația nu se rezumă numai la atît. Se mai adaugă și un alt element nou în cadrul Enciclopediei: la locul respectiv alfabetic general sînt inserate și numele arheologilor din trecut și cei actuali. Și, fapt important, în legătură cu fiecare din cercetători ni se dau și unele date esențiale: data și locul nașterii, studiile, titlurile științifice, instituția unde lucrează, funcția, specialitatea și o scurtă enumerare a principalelor lucrări.

România este bine reprezentată în această Enciclopedie prin nu mai puțin de 250 articole, privind toate culturile materiale care sînt expuse sub numele localității eponime.

Vrednic de remarcat este faptul că pe lângă nume de culturi ce au pătruns și rămas în nomenclatura europeană de specialitate (Boian, Vădastra, Cucuteni, Gumelnița, Gîlna,

Tei etc.), sînt valorificate și puse în circulație mondială și noile rezultate obținute de arheologia românească în ultimul sfert de secol. Cu titlu ilustrativ vom aminti doar cîteva: Valea Lupului, Baia de Fier, Valea Drîjovului pentru paleolitic; Hamangia, Criș, Cernica, Petrești, Hăbășești pentru neolitic; Monteoru, Verbicioara, Gîrla Mare, Costișa pentru bronz; Stoicani, Birsești, Ferigile pentru epoca primului fier. Și exemplificările ar putea continua pentru toate epocile următoare pînă în secolul al X-lea. Cultura materială și spirituală a geto-dacilor, pe baza noilor rezultate obținute în săpături, este valorificată de către acad. C. Daicoviciu în articolul *Dacia*.

Din restul articolelor ne poate reține atenția *România*, referitor la care sînt prezentate succint geografia și principalele culturi materiale care au fost descoperite pe teritoriul țării noastre (cu o hartă). Pentru amănunte în legătură cu fiecare din aceste culturi se tri-

mite la vocile respective, unde se găsește și materialul ilustrativ. Tot aici se face un scurt istoric al cercetărilor arheologice din țara noastră, al lucrărilor de sinteză, al periodicelor de specialitate, precum și menționarea principalelor muzee de caracter arheologic din țară (Cluj, Iași, Constanța, Alba-Iulia).

Pentru restul articolelor, care sînt adevărate studii sintetice, și-au dat contribuția toți cercetătorii de la toate centrele universitare și institutele, muzee centrale și locale.

Munca de depistare, coordonare și revizie i-a revenit prof. D. Berciu care, așa cum afirmă în prefață editorul Enciclopediei, „a organizat în România o rețea de eminente colaboratori”.

Datorită stăruinței și muncii depuse de către întregul colectiv de colaboratori cu cercirile arheologiei românești din ultimul sfert de veac sînt valorificate pe plan internațional.

Bucur Mîltea